

- відвідування виставок натурних зразків техніки;
- організація екскурсій і ретро-поїздок залізницями;
- збереження та реставрація унікальних транспортних споруд і створення залізничних заповідників у музейно-просвітницьких цілях;
- видавнича (публікація найбільш цінних в інформативному відношенні видань з даної тематики) і рекламно-пропагандистська діяльність;

- широке поширення продукції з тематики популяризації історії залізничного транспорту (інформація з історії залізниць, станцій, вокзалів та ін., розміщена у відповідних приміщеннях, пасажирських вагонах тощо), публікація матеріалів у ЗМІ та ресурсах Інтернету;
- створення і демонстрація відеофільмів з даної тематики;
- публічні лекції і конференції з історії залізничного транспорту тощо.

УДК 1(091).(44)

В.М. Петрушов
V.M. Petrushov

МЕТОД ТЕКСТОВОГО АНАЛІЗУ РОЛАНА БАРТА

METHOD OF TEXT ANALYSIS BY ROLAN BART

Ролан Барт (1915-1980 рр.) – французький філософ і літературний критик. У формуванні своєї філософської позиції пройшов два етапи: ранній (структуралістський) і пізній (постструктуралістський). У перший період своєї творчості розробляє основні принципи своєї конотативної семіотики, де звертає увагу на тексти і твори лише з погляду їх структури. Пізніше він відмовляється від структурної моделі мови і звертається до практики тексту, прагне протиставити два предмети аналізу – Твір і Текст, які потребують якісно різних методик дослідження, наслідком чого стає створення нової модернізованої матриці структуралізму – методу текстового аналізу.

Сутність методу текстового аналізу полягає в заміні поняття структура поняттям структурація, тобто у відмові від тлумачення твору як певного цілого, яке характеризується стійкою незмінною структурою, й акцентуванні на рухливості та мінливості тексту як процесу структурації. Текстовий аналіз проводить

рухому змінну впродовж історії структурацію тексту, проникає у смисловий обсяг твору, у процес позначення, дає можливість побачити, як текст вибухає та розсіюється в міжтекстовому просторі. За допомогою текстового аналізу дослідник прагне віднайти лише ті форми та коди, через які відбувається виникнення смислів тексту, тобто простежити шляхи смислоутворення. Коди – це зібрання правил чи обмежень, які забезпечують комунікативне функціонування будь-якої знакової системи. Під кодом розуміються асоціативні поля, надтекстова організація значень, які нав'язують уявлення про певну структуру. Коди – це певні типи вже баченого, вже читаного, вже робленого; код є конкретна форма цього «вже», яке конститує будь-яке письмо. Текст принципово відрізняється від літературного твору, він не є естетичним продуктом, а виражає практику позначення. Позначення – це не структура, а структурація. Наступне важливе поняття – це інтертекст. Будь-який текст є інтертекстом, інші тексти присутні в ньому на різних рівнях у формах, які можна

розпізнати більшою чи меншою мірою: це тексти попередньої культури і тексти існуючої культури. Завдяки поняттю інтертекст у філософському просторі постсучасності утверджується теза про можливість «прочитання» будь-якого

феномену (влада, історія, політика і т. п.). Уся людська реальність взагалі, а культура зокрема, тлумачаться як інтертекст, який у свою чергу не є сталим і незмінним, а створює передтекст будь-якому тексту, можливому в майбутньому.

УДК 37.015.3

З.А. Сивогракова
Z.A. Syvograkova

**ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ
ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ**

**PECULARITIES OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL TRENING AS A KIND
OF PSYCHO-PEDAGOGICAL TECHNOLOGY**

Сучасною наукою і психолого-педагогічною практикою принципи активності, безперервного розвитку, збільшення довільності визнаються необхідною умовою успішності навчально-виховної роботи щодо розвитку особистості. Методи активного й інтерактивного соціально-психологічного навчання є дієвим інструментом практичної реалізації зазначених теоретичних положень.

Окремої уваги заслуговує метод соціально-психологічного тренінгу, у якому можливе поєднання більшості методів активного соціально-психологічного навчання і, за необхідності, елементів різних психотерапевтичних технік, вправ на релаксацію, психогімнастичних вправ тощо. Саме тренінг забезпечує можливість максимального впливу на цілісну зміну психологічних характеристик особистості.

Використовуючи можливості групи, яка виступає реальним світом у мініатюрі, тренінг повністю використовує всі її характеристики, які виступають факторами успішності на шляху психологічної допомоги особистості в її розвитку,

формуванні необхідних щодо професійної компетентності психологічних характеристик і властивостей майбутніх фахівців.

Серед особливостей тренінгу поряд з його сильними сторонами як освітньої технології варто усвідомлювати й певні обмеження. Так, деякі методи і техніки, які часто визначають дієвість тренінгу, потребують особливої організації часових меж занять, додаткового обладнання, спеціальної методичної підготовки та ін., що може ускладнювати їх використання у звичайних для викладання навчальних дисциплін у ВНЗ межах. Такими методами можна вважати метод інтерактивної гри, метод інциденту, метод тренування чутливості, ділові ігри та ін. Методами, які цілком можуть бути використані у звичних умовах організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, особливо в курсах гуманітарного змісту, є метод конкретних ситуацій, метод мозкового штурму, метод кооперативного навчання, групових обговорень, керованої дискусії, метод лекції з інтерактивними елементами.